

GÜNÜN GEHRESİ

İdeolojiden kurtulalım

I. H. BALTACIOĞLU

Rahmetli Ziya Gökalp ilmi ideolojiden ayırırdı. Birincisine ilim der, ikincisine fikriyat derdi. Böyle yapmakta haklı idi. Çünkü ideoloji hem ilme benzer, hem de ilmin kendisi değildir! İşte bugün bütün dünyada pedagoji, eğitim ilmi denen bilgi bir ilim değil, bir ideolojidir. Çünkü pedagoji dediğimiz bilgi eğitim denen gerçeği görüyorum, yönetiyorum sanır da ne görür ne yönetir! İlk, orta, ilse öğreniminizi bir düşünün, elinizde okuma yazma, bir yığın tarih, coğrafya, adam adından başka ne kaldı?...

Böyle olduğu içindir ki ondokuzuncu yüzyıl Fransa'sında «pedagog» kelimesi ukalâ, şarlatan, gibi bir anlam taşıyordu! Onun için Emile Durkheim bir yazısında pedagoji bilgisini bu alçaltıcı durumdan kurtarmak için eğitim incelemelerinin bir sosyoloji kolu yani eğitim ilmi (Science de l'education) olarak yeniden kurulmasını ister.

Bu satırları okuyanlar şu soruyu sormakta mazurdurlar:

— Peki, Rousseau da mı bir ideolog idi?

Vereceğim cevap şudur: Hayır! Rousseau bir ideolog değil, bir feylesof, bir eğitim feylesofu idi. Ancak, benim dediğim insanlar ne eğitim feylesofudurlar ne de eğitim bilgini, sadece pedant, ukaladırlar!

Şimdi gelelim asıl söylemek istediğime: Geçen de Eğitim Bakanlığından bir mektupla bir kitap gönderdiler. Açtım baktım: Maarif Millî Raporu. Kalabalık yazılmış bir heyet yönünden dünyayı gezip dolaştıktan sonra yazılmış, pek uzun bir rapor. Bu heyetin içinde eğitimci, yani eğitim bilgini, eğitim feylesofu yok. Yakından uzaktan maarif işleri ile uğraşanlar var. İlk intibaim şu oldu: Hasta bakıcılar, eczacılar hekim demek olmadığı gibi, maarifçiler, öğretmenler, pedagoji yazarları da eğitim bilgini, pedagog değildir. Piyano çalmasını bilmiyen bir insan iyi niyetle, gayretle piyano çalmaya çabalasa bile çalamaz. Bunun gibi, eğitim sosyologu, eğitim psikologu olmıyan insanlar da Avrupa ve Amerikada gördüklerine karşı duydukları hasret ve takdir duygularının etkisi altında yazdıkları raporla Türkiye maarifini kalkındıramazlar...

Emile Durkheim 1960.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtımı

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0200508